

Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Egészségügyi Igazgatási Főosztály

1097 Budapest, Gyáli út 2-6. 1437 Budapest, Pf. 839.
Központ: 476-1100, Tel: (36-1) 215-5327, Telefax: (36-1) 215-5361
E-mail: igazgatas@oth.antsz.hu

Iktatószám: OTH 260-6/2007.

Melléklet : 9 db

1/2007. sz. Védőnői Szakfelügyeleti Iránymutatás
a védőoltásokkal kapcsolatos területi védőnői feladatok ellátásához

Az iránymutatás célja: segítse a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően a területi védőnői feladatok egységes helyi eljárásrendjének meghatározását és magasabb színvonalon történő végzését.

Az iránymutatás alapjául szolgáló jogszabályok és módszertani levelek:

- A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló többszörösen módosított 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet;
- Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) védőoltásokról szóló, az adott évre vonatkozó módszertani levele;
- A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet;
- Az Egészségügyi Minisztérium közleménye Magyar Egészségügyi Ellátási Standardok kézikönyvről (1.0 változat) (MEES).[Egészségügyi Közlöny, 4. szám. 2007. február 21. 727-740.];
- A vizsgálati és terápiás eljárásrend kidolgozásának, szerkesztésének és szakmai egyeztetése lefolytatásának eljárásrendjéről szóló 23/2006. (V. 18.) EüM rendelet (11.§).

A területi védőnő feladatai az életkorhoz kötötten kötelező védőoltásokkal kapcsolatban

1. Nyilvántartja a védőnői körzet működési területén lakó oltásra kötelezett gondozottakat, valamint az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket mindaddig, amíg meg nem kapják az oltásaikat (ők az oltandók lsd. később 9. pontot). A nyilvántartásban gyermekenként feltüntetni a gyermeket ellátó/oltóorvos adatait, tanácsadásának helyét és idejét.

A nyilvántartásból az oltásra kötelezett személy csak az alábbi feltétel fennállása esetén vehető ki:

- a) Magyarországon belüli lakcím/tartózkodási hely változása esetén akkor, ha a megváltozott tartózkodási hely/új lakcím szerinti területileg illetékes védőnő értesítést küld és hivatalosan megkéri az oltandó gyermek védőnői gondozási (egészségügyi) törzslapját. (Az értesítéshez, a törzslap megkéréséhez mintapéldányt az 1. sz. melléklet tartalmazza. Az értesítőt (törzslapkérőt) a körzetben lefűzve meg kell őrizni.)
- b) Külföldre történő végleges letelepedés, melyről az ellátó/oltóorvos a védőnőt írásban értesíti vagy a szülő írásban, erről nyilatkozik.
- c) Elhalálozás esetén (halott vizsgálati bizonyítvány alapján).

2. Vezeti az oltási nyilvántartást a „Védőoltási kimutatás” című nyomtatványnak megfelelően (C. 3334-5/2006).

Védőoltási tervet/ havi listát készít az oltandókról az érvényes oltási naptár figyelembe vételével együttműködve az oltóorvossal. *Az oltási tervhez mintapéldányt az 2. sz. melléklet tartalmazza.*

A folyamatos oltási rend szerint végzett oltásokhoz szükséges oltóanyagról való gondoskodás (beszerzés, tárolás, elszámolás) az oltóorvos feladata és felelőssége.

3. **Figyelemmel kíséri az oltások esedékességét.**
4. **Írásban értesíti (tájékoztató eljuttatásával, megküldésével) és lehetőleg szóban is (családlátogatás keretében) a körzetébe tartozó oltandó személy törvényes képviselőjét legalább 8 nappal az alábbiakról:**
 - a) az oltás esedékességéről,
 - b) az oltás jelentőségéről, szükségességéről,
 - c) esetleges általános reakciókról,
 - d) az oltás beadásának helyszínéről,
 - e) az oltás beadásának időpontjáról,
 - f) a védőoltás elmulasztásának következményeiről.

A tájékoztatáshoz mintapéldányokat védőoltásoknak megfelelően a 3-6. sz. melléklet tartalmazza.

Fontos, hogy a tájékoztatás igazolható legyen. Személyes tájékoztatás esetén a tájékoztató aljának aláíratásával és az egészségügyi törzslaphoz való csatolásával, postai úton való küldés esetén a postakönyv használatával javasolt hivatalosan dokumentálni.

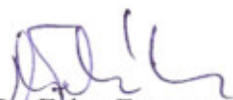
5. **Nyomon követi és regisztrálja az oltás beadásának teljesülését** a védőnői gondozási lapon/Gyermek-egészségügyi törzslapon és a „Védőoltási kimutatás” című nyilvántartásban az alábbi igazolások alapján:
 - a) Gyermek-egészségügyi kiskönyv (ISBN 963 04 3330 3), vagy
 - b) a gyermek-egészségügyi törzslap (C. 3341-24/A), vagy
 - c) az ÁNTSZ kistérségi intézete által továbbított „Oltási értesítő”.
6. **A távolmaradásról való értesülést követően haladéktalanul ismételten írásban tájékoztatja** a törvényes képviselőt a 4. pontban foglaltaknak megfelelően (szükség esetén még 2 alkalommal).
7. **Értesíti az ÁNTSZ területileg illetékes kistérségi/fővárosi kerületi intézetét**, ha ugyanazon oltandóra vonatkozóan háromszori eredménytelen írásbeli megkeresés ellenére sem teljesült az oltás beadása. *Az értesítéshez a mintapéldányt a 7. sz. melléklet tartalmazza.*
8. **Gondoskodik az elveszett, megrongálódott Gyermek-egészségügyi kiskönyv pótlásáról** az oltási nyilvántartási dokumentáció alapján.
9. **Havonta oltási jelentést készít**, a körzetére vonatkozóan, a nyilvántartott oltásra kötelezett személyekről (oltandókról, beleértve a kontraindikáltakat is) a tárgy hónap utolsó napjáig kialakult/megváltozott helyzetről, illetve állapotról (az 1. pontban leírtak figyelembevételével) és megküldi a tárgy hónapot követő hónap 5. napjáig az ÁNTSZ területileg illetékes kistérségi/fővárosi kerületi intézetének:
 - a) a folyamatos oltási rend szerint végzett oltásokról, **országosan egységesen** a „Jelentés a folyamatos oltás állásáról...év...hónap” című nyomtatványon, **vagy azzal megegyező adattartalmú kimutatást**;
 - b) az oltás esedékességét követő 2 hónapon túli oltás elmaradásáról. *A mintapéldányt a 8. sz. melléklet tartalmazza.*
 - c) az oltásra kötelezett gondozottak el- és beköltözéséről. *A mintapéldányt a 9. sz. melléklet tartalmazza.*
10. **Együttműködik az oltóorvossal** az oltási terv készítésében, az oltások, valamint az oltási jelentések határidőre történő teljesítése érdekében.
A védőnőnek a védőoltási tevékenysége végzéséhez pontos adatokkal kell rendelkeznie, amelyek a gyermekek szüleitől/gondviselőitől, az ellátó/oltóorvostól és az ÁNTSZ gyermek lakóhelye szerint illetékes kistérségi/fővárosi kerületi intézetétől szerezhetők be.

Mellékletek:

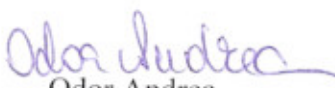
1. sz. melléklet: Értesítés védőnői nyilvántartásba/gondozásba vételről
2. sz. melléklet: Védőoltási terv oltandó személyekről - havi lista (OLTTERV)
3. sz. melléklet: Tájékoztató BCG védőoltás esedékességéről és felhívás az oltóhelyen történő megjelenésre
4. sz. melléklet: Tájékoztató DTPa+IPV+Hib védőoltás esedékességéről és felhívás az oltóhelyen történő megjelenésre
5. sz. melléklet: Tájékoztató MMR védőoltás esedékességéről és felhívás az oltóhelyen történő megjelenésre
6. sz. melléklet: Tájékoztató DTPa+IPV védőoltás esedékességéről és felhívás az oltóhelyen történő megjelenésre
7. sz. melléklet: Jelentés az életkorhoz kötött kötelező védőoltásról többszöri értesítés (minimum 3) ellenére történő távolmaradásról hatósági intézkedés elindításához (TÁVHATINT)
8. sz. melléklet: Jelentés 2 hónapon túli védőoltás elmaradásokról (ELMOLT)
9. sz. melléklet: Jelentés védőoltásra kötelezett gondozott el- és beköltözéséről (ELBEKÖLT)

A Védőnői Szakfelügyeleti Iránymutatás az ellenőrzés alapjául is szolgál. Az ellenőrzés során védőoltással kapcsolatos feladatok ellátásához minden körzetben/oltókörben az irányelvben meghatározott mintapéldányokat vagy azzal azonos adattartalmú dokumentációt kell alkalmazni.

Budapest, 2007. április 20.

Dr. Falus Ferenc
országos tisztifőorvos

Odor Andrea
országos vezető védőnő

TÁJÉKOZTATÓ BCG VÉDŐOLTÁS ESEDEKESÉGÉRŐL ÉS FELHÍVÁS AZ OLTÓHELYEN TÖRTÉNŐ MEGJELENÉSRE (....SZ.)

(A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló többszörösen módosított 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 5.§ és 15.§ alapján.)

Tisztelt Szülő/Gondviselő!

Értesítem, hogy nevű

gyermek, születési helye:

születési ideje:

TAJ száma:.....

tartózkodási címe:

BCG (Bacillus Calmette-Guérin) védőoltásra kötelezett.

Kérem, szíveskedjék a védőoltás beadásának céljából gyermekével megjelenni az őt ellátó házi gyermekorvos/házi orvos soron következő tanácsadásán/rendelésén.

A tanácsadás helyszíne:.....

A tanácsadás időpontja:.....

Szíveskedjék magával hozni a Gyermek-egészségügyi kiskönyvet.

Ha bármilyen okból a fenti címen és időpontban nem tud megjelenni, akkor szíveskedjék értesíteni, illetve ha gyermeke a védőoltását már megkapta, vagy a védőoltás beadása alól végleges mentességet kapott, akkor ezt igazolni.

Tájékoztatom arról is, hogy amennyiben gyermeke kötelező védőoltása, megalapozott orvosi indok nélkül - többszöri értesítés ellenére - elmarad, akkor az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes kistérségi/fővárosi kerületi intézete a védőoltás beadását határozattal rendeli el.

A védőoltással kapcsolatos információk, szükséges tudnivalók a túloldalon olvashatók.

Fontos, hogy még a védőoltás beadása előtt tájékozott legyen.

Tuberculosis (gümőkór) ellen Magyarországon minden egészséges újszülöttet még a szülészeti intézményben, de legkésőbb 6 héten belül BCG vakcinával védőoltásban részesítenek. A vakcinát hazánkban több évtizede alkalmazzák a gümőkór megelőzésére. A gyermekkorai megbetegedések előfordulásának kiemelkedően kedvező alakulása elsősorban az újszülöttek igen magas arányban végrehajtott BCG oltottságának köszönhető.

Az oltás helyi reakciója nyomán 2-4 hét múlva 10 mm-t általában meg nem haladó átmérőjű, vörös, kékesvörös csomó képződik az injekció helyén, amely maximális nagyságát 4-6 héttel az oltás után éri el. A csomó közepe gyakran beolvad és kiürül, majd pörkösödik vagy felszínes gennyező fekély képződik, amely lassan feltisztul és legkésőbb 4 hónappal az oltás után kis fehér heggel gyógyul. Ezzel egy időben a hónaljhi nyirokcsomók is megduzzadhatnak.

Amennyiben az oltási fekély 10 mm-nél nagyobb vagy a hónalji nyirokcsomóban tályog képződik arról haladéktalanul értesíteni kell a gyermek házi orvosát.

A szülést követően 6 héten belül BCG oltásban részesített csecsemőket 6 hónapos koruk betöltésekor ellenőrizni kell. Azoknál a csecsemőknél, akiknél a BCG oltás helyén beszűrődés, vagy heg nem látható, a BCG oltást meg kell ismételni. Azokat a csecsemőket, akik az ismételt BCG oltás után is heg negatívak maradnak, nem kell további BCG oltásban részesíteni.

A védőoltást követő reakciókról tájékoztassa a gyermeke oltását végző orvost!

Dátum:

.....
PH. az Ön védőnője

Védőnői szolgálat neve:

címe:

telefonszáma:.....

✂ ✂

Aláírással igazolom, hogy a BCG védőoltásról szóló tájékoztatást, valamint az oltóhelyen a megjelenésről szóló értesítést (.....sz.) megkaptam és átvettem.

Dátum:

.....

aláírás

TÁJÉKOZTATÓ MMR VÉDŐOLTÁS ESEDEKESÉGÉRŐL ÉS FELHÍVÁS AZ OLTÓHELYEN TÖRTÉNŐ MEGJELENÉSRE (.....sz.)

(A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló többszörösen módosított 18/1998. (VI. 3.) NM 5.§ és 15.§ alapján.)

Tisztelt Szülő/Gondviselő!

Értesítem, hogy

nevű gyermeke, születési helye:.....

születési ideje:.....

TAJ száma:.....

Tartózkodási címe:

MMR (morbilli-mumpsz-rubeola elleni) védőoltásra kötelezett.

Kérem, szíveskedjék a védőoltás beadásának céljából gyermekével megjelenni az őt ellátó házi gyermekorvos/házi orvos soron következő tanácsadásán/rendelésén.

A tanácsadás helyszíne:

.....

A tanácsadás időpontja:

Szíveskedjék magával hozni a Gyermek-egészségügyi kiskönyvet.

Ha bármilyen okból a fenti címen és időpontban nem tud megjelenni, akkor szíveskedjék értesíteni, illetve ha gyermeke a védőoltását már megkapta, vagy a védőoltás beadása alól végleges mentességet kapott, akkor ezt igazolni.

Tájékoztatom arról is, hogy amennyiben gyermeke kötelező védőoltása, megalapozott orvosi indok nélkül - többszöri értesítés ellenére - elmarad, akkor az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes kistérségi/fővárosi kerületi intézete a védőoltás beadását határozattal rendeli el.

A védőoltással kapcsolatos információk, szükséges tudnivalók a túloldalon olvashatók. Fontos, hogy még a védőoltás beadása előtt tájékozott legyen.

A vírusok okozta, cseppfertőzéssel terjedő fertőző gyermekbetegségek közül - a **kanyaró, a mumpsz, a rózsahimlő** – megbetegedések megelőzése céljából Magyarországon minden egészséges 15 hónapos gyermek MMR védőoltásra kötelezett.

A **kanyaró (morbilli, M)** 9-10 napos lappangási idő után lázzal, köhögéssel, huruttal és kötőhártya-gyulladással kezdődik, majd pár nap múlva a fül mögött kezdődő és az egész testen végigvonuló kiütések lépnek fel. Súlyos betegség, mely könnyen átvihető egyik emberről a másikra.

A **járványos fültőmirigy gyulladás (mumpsz, M)** 2-3 hét lappangási idő után lázzal és az egyik, majd a másik oldali nyálmirigy duzzanatával jár. Fiúknál a betegség szövődményeként jelentkező heregyulladás súlyos következményekkel járhat.

A **rózsahimlő (rubeola, R)** lappangási ideje 2-3 hét. Gyermekeknél enyhe formában zajlik, láz apró kiütések, tarkótáji nyirokcsomó duzzanat formájában. A terhesség első harmadában átvészelt fertőzés következménye lehet az ún. **veleszületett rubeola** (fejlődési rendellenességekben jelentkezik).

A több évtizede alkalmazott oltási stratégiának köszönhetően az utóbbi években hazai eredetű kanyaró megbetegedés nem fordult elő, a rózsahimlő és mumpsz megbetegedések évi száma napjainkra 50-100 alá csökkent.

Az oltóanyag, élő gyengített kanyaró, rózsahimlő és mumpsz vírusokat tartalmaz. A természetes fertőzéshez hasonló módon hat a védekező-rendszerre. Általában az 5-12. nap között ún. oltási betegség léphet fel lázzal, kiütéssel, esetleg nyálmirigy duzzanattal. A tünetek sokkal enyhébbek, mint a természetes betegségnél észleltek és 1-2 napnál nem tartanak tovább. **A lázas állapot gondos megfigyelést és folyamatos lázcsillapítást igényel.**

A védőoltást követő reakciókról tájékoztassa a gyermeke oltását végző orvost!

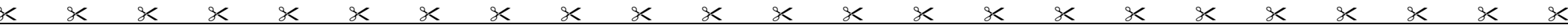
Dátum:

.....
PH. az Ön védőnöje

Védőnői szolgálat neve:

címe:

telefonszáma:

Aláírással igazolom, hogy az MMR védőoltásról szóló tájékoztatást, valamint az oltóhelyen a megjelenésről szóló értesítést (.....sz.) megkaptam és átvettem.

Dátum:

.....

aláírás

TÁJÉKOZTATÓ DTPa+IPV VÉDŐOLTÁS ESEDEKESÉGÉRŐL ÉS FELHÍVÁS AZ OLTÓHELYEN TÖRTÉNŐ MEGJELENÉSRE (.....SZ.)

(A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló többszörösen módosított 18/1998. (VI. 3.) NM 5.§ és 15.§ alapján.)

Tisztelt Szülő/Gondviselő!

Értesítem, hogy nevű

gyermek, születési helye:

születési ideje:

TAJ száma:

tartózkodási címe:

DTPa+IPV védőoltásra kötelezett.**Kérem, szíveskedjék a védőoltás beadásának céljából gyermekével megjelenni az őt ellátó házi gyermekorvos/házi orvos soron következő tanácsadásán/rendelésén.**

A tanácsadás helyszíne:

.....

A tanácsadás időpontja:

*Szíveskedjék magával hozni a Gyermek-egészségügyi kiskönyvet.***Ha bármilyen okból a fenti címen és időpontban nem tud megjelenni, akkor szíveskedjék értesíteni, illetve ha gyermeke a védőoltását már megkapta, vagy a védőoltás beadása alól végleges mentességet kapott, akkor ezt igazolni.***Tájékoztatom arról is, hogy amennyiben gyermeke kötelező védőoltása, megalapozott orvosi indok nélkül - többszöri értesítés ellenére - elmarad, akkor az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes kistérségi/fővárosi kerületi intézete a védőoltás beadását határozattal rendeli el.***A védőoltással kapcsolatos szükséges tudnivaló a túloldalon olvasható.****Fontos, hogy még az oltás előtt tájékozott legyen.**Ez a védőoltás **4 súlyos betegség: a torokgyík (Diftéria, D), a merevgörcs (Tetanusz, T), a szamárköhögés (Pertusszis, Pa), a járványos gyermekbénulás (IPV)** ellen a szervezetben ellenanyag képződést indít el, ami védelmet biztosít ezen megbetegedésekkel szemben.A **torokgyík**, baktérium okozta fertőzőbetegség. A kórokozó főleg a légutakat, néha a bőrt támadja meg. A torokban, rendszerint a mandulákon, ritkán a gégeben, vagy más nyálkahártyákon, esetleg a bőrön tapad meg és vastkos szürkés lepedéket hoz létre. Súlyos légzési nehézséget és esetenként fulladást okoz. A baktérium toxint (mérget) is termel, ami idegrendszeri károsodást, szívbeteget, sőt még halált is okozhat.A **merevgörcs** igen súlyos, magas halálozással járó betegség. A kórokozó földdel szennyezett seben keresztül jut be a szervezetbe és ott toxint (mérget) termel. A toxin súlyos idegméreg, amelynek hatására az izmok görcsös állapotba kerülnek.A **szamárköhögés** kínzó köhögéssel, húzó, hangos beléggzéssel járó, több hétig tartó bakteriális betegség, mely a légúti váladéksepekkel terjed. Az anyától származó védelem bizonytalan, ezért az egészen fiatal oltatlan csecsemők is megbetegedhetnek. Az utóbbiak között van a legtöbb haláleset a légúti és az idegrendszeri szövödmények következtében.A **járványos gyermekbénulást** vírus okozza. A kórokozó a széklettel szennyezett piszkos kézzel vagy tárgyakról a szájon keresztül jut a szervezetbe. A betegség gyakran enyhe lefolyású. Néhány esetben súlyos, maradandó bénulás alakulhat ki főleg a végtagokon, de halálos kimenetelű is lehet.

Az évtizedek óta rendszeresen végzett oltások következtében ez a 4 betegség hazánkban mára szinte teljesen eltűnt. De a környezetünkben a kórokozók jelenlétével továbbra is számolnunk kell. Ezek az oltott személyekben is megtelepedhetnek. Megbetegedést viszont csak az oltatlanok illetve hiányosan oltottak körében okozhatnak.

Az oltás helyén fellépő bőrpír duzzanat beavatkozás nélkül megszűnik. Jelentkezhet láz, hányás, hasmenés, nyugtalanság. **A lázas állapot gondos megfigyelést és folyamatos lázcsillapítást igényel. A tünetek tartós fennállása esetén haladéktalanul jelentkezni kell az oltóorvosnál!**

Dátum:

PH. az Ön védőnője

Védőnői szolgálat neve:

címe:

telefonszáma:

Aláírással igazolom, hogy az DTPa+IPV védőoltásról szóló tájékoztatást, valamint az oltóhelyen a megjelenésről szóló értesítést (.....sz.) megkaptam és átvettem.

Dátum:

.....

aláírás

